

Datu valsts inspekcija

Datu aizsardzības evolūcija Vispārīgajā datu aizsardzības regulā.

Datu valsts inspekcijas Eiropas Savienības un starptautiskās sadarbības nodaļas vadītājs
Lauris Linabergs

05.10.2017., Rīga

Ievads

- Retrospekts par nepieciešamību
- Pašlaik spēkā esošais normatīvais regulējums
- Izpratnes attīstība līdztekus tehnoloģiju attīstībai
- Normatīvais regulējums, kas tiks tieši piemērots no 2018.gada 25.maija
- 12.soļi – ieteikumi, lai sagatavotos Vispārīgajai datu aizsardzības regulai

Salīdzinājumi 1

- 1960-70
- Kopējā atmiņa megabaitu rādusā
- Simti tūkstoši operāciju sekundē
- Apollo misijas vadības datoram 64 kilobaitu atmiņa un 0.043 MHz veikspēja

Salīdzinājumi 2

- Deep blue
- 259 jaudīgākais super dators pasaulē 1997.gadā ar 11.38 Gflopū jaudu
- Uzvarēja toreizējo pasaules čempionu šahā

Salīdzinājumi 3

- Samsung s5 ātrums ~3.1 Gflops;
- Miljoni aprēķinu sekundē
- Operatīvajā atmiņā pietek vietas visiem 6 MB koda, ko NASA radīja, lai uzraudzītu kuģu un astronautu statusu 1969 gadā.
- 1995 gada superdatoru sarakstā dotu aptuveni 389 vietu

Datu valsts inspekcija

Salīdzinājumi 4

Datu valsts inspekcija

- 1995. gadā pasaulē bija 16 miljoni interneta lietotāju;
- 2016.gadā interneta lietotāju skaits ir 3700 miljonu;
- Datu apstrāde internetā skar pusi planētas iedzīvotāju;
- Datoru veikspējas pieaugums;
- Globālais ciemats.

Datu valsts inspekcija

Pašreizējais regulējums

- Direktīva 95/46/EK, pieņemta 1995.gada 24.oktobrī;
- Fizisko personu datu aizsardzības likums;
- Datu aizsardzības principi;
- Saprātīgas pūles;
- Tehnoloģijām attīstoties kļūst sarežģītāk piemērot:
 - Sikdatnes;
 - Google brilles, videoreģistratori;
 - Plaša apjoma profilēšana, lietotāju paradumu analīze.

Facebook dibināts 2004.gada 4.februārī

Google dibināts 1998.gada 4.septembrī

Datu apstrādes principi

Lai aizsargātu datu subjekta intereses, pārzinis nodrošina:

- 1) godprātīgu un likumīgu personas datu apstrādi;
- 2) personas datu apstrādi tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā;
- 3) tādu personas datu glabāšanas veidu, kas datu subjektu ļauj identificēt attiecīgā laikposmā, kurš nepārsniedz paredzētajam datu apstrādes mērķim noteikto laikposmu;
- 4) personas datu pareizību un to savlaicīgu atjaunošanu, labošanu vai dzēšanu, ja personas dati ir nepilnīgi vai neprecīzi saskaņā ar personas datu apstrādes mērķi.

Piramīda

Personas datu apstrādes uzsākšanas pamatojums:

- Kāds ir personas datu apstrādes mērķis, vai tas ir likumīgs un godprātīgs?
- Kādu datu apstrāde nepieciešama, lai sasniegtu mērķi, vai var mērķi sasniegt datus apstrādājot mazākā apjomā?
- Vai mērķa sasniegšanai nepieciešamo personas datu apstrādei ir tiesiskais pamats?

Jēdzienu attīstība

- 29.panta darba grupa;

- Viedokļi

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/index_en.htm

- Eiropas Savienības Tiesas ietekme;

- «Glabāšanas» lietas (Tele 2; Digital Ireland);

- Costeja.

- Veselais saprāts.

Datu valsts inspekcija

Tiesības tikt aizmirstam

- C-131/121 Google Spain v. AEPD and Mario Costeja Gonzalez;
- Dzēšanas kritēriji;

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_en.pdf

- Kolīzija ar citu personu tiesībām.

«Piekrišanas» evolūcija

- Direktīva 95/46/EK - datu subjekta piekrišana ir jebkurš labprātīgi sniegts šīs personas vēlmju konkrēts un paziņots norādījumu, ar kuru datu subjekts izsaka savu piekrišanu uz viņu attiecināmu personas datu apstrādei.
- FPDAL – piekrišana ir datu subjekta brīvi, nepārprotami izteikts gribas apliecinājums, ar kuru datu subjekts atļauj apstrādāt savus personas datus atbilstoši pārziņa sniegtajai informācijai saskaņā ar šā likuma 8.pantu;
- WP29 viedoklis

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_lv.pdf

- Vispārīgā datu aizsardzības regula - datu subjekta “piekrišana” ir jebkura brīvi sniegta, konkrēta, apzināta un viennozīmīga norāde uz datu subjekta vēlmēm, ar kuru viņš paziņojuma vai skaidri apstiprinošas darbības veidā sniedz piekrišanu savu personas datu apstrādei;

Datu valsts inspekcija

Par anonimizāciju

- Datu aizsardzības normatīvo aktu tvērumš;
 - Vispārīgās datu aizsardzības regulas 26.apsvērumš;
- Saprātīgas pūles;
- 29 panta darba grupas viedoklis;

* http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_en.pdf

Anonimizācija

Ļoti slavens atkārtotas identifikācijas piemērs ir eksperiments, kas tika veikts ar video satura nodrošinātāja Netflix klientu datubāzi. Pētnieki ir analizējuši šīs datubāzes (kurā gandrīz 500 000 lietotāji ir snieguši vairāk nekā 100 miljonus vērtējumu skalā no 1 līdz 5 par vairāk nekā 18 000 filmām) ģeometriskās īpašības. Uzņēmums šo datubāzi publiskoja pēc “anonimizēšanas” atbilstīgi iekšējai privātuma politikai — tika noņemta visa klientu identificējošā informācija, izņemot vērtējumus un datumus. Datiem pievienoja troksni, jo vērtējumi bija nedaudz palielināti vai samazināti. Neraugoties uz to, tika konstatēts, ka 99 % lietotāju ierakstu varētu unikāli identificēt datu kopā, par atlases kritērijiem izmantojot astoņus vērtējumus un datumus ar 14 dienu kļūdām, savukārt pēc atlases kritēriju samazināšanas (divi vērtējumi un trīs dienu kļūda) joprojām bija iespējams identificēt 68 % lietotāju.

Vispārīgā datu aizsardzības regula

- Stājās spēkā 2016.gada 24.maijā.
- Tiešā piemērošana no 2018.gada 25.maija.
- **EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr.2016/679** no 2016. gada 27. aprīlis par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula);
- Nepieciešama, lai radītu visās Eiropas Savienības dalībvalstīs vienādu datu aizsardzības regulējumu. Šobrīd tas katrā dalībvalstī ir samērā atšķirīgs;
- Šobrīd noris darbs pie jauna personas datu aizsardzības likumprojekta izstrādes un tiek plānots, ka līdz ar jaunā likuma pieņemšanu, Fizisko personu datu aizsardzības likums zaudēs spēku;
- Datu aizsardzības vispārējie principi nemainās.

Datu valsts inspekcija

Vispārīgās datu aizsardzības regulas ietekme

- Datu subjekta kontroles tiesības;
 - tiesības uz datu pārnesamību;
 - tiesības tikt aizmirstam;
 - tiesības tikt informētam;
 - tiesības iebilst.
- Pārskatatbildība;
 - Ietekmes novērtējums;
 - Rīcības kodekss;
 - Sertifikācija.
- Vispārīgā datu aizsardzības regula 99.panti.
- Direktīva 95/46/EK 34.panti.
- Evolūcija nevis revolūcija

12 Soļu plāns (pirmie septiņi soļi)

1. Situācijas novērtējums;
2. Kāda informācija ir uzņēmuma rīcībā?
3. Vai uzņēmums var nodrošināt informācijas sniegšanas datu subjektam atbilstību VDAR prasītajam?
4. Vai organizācija ir gatava nodrošināt VDAR noteikto datu subjektu tiesību ievērošanu?
5. Vai organizācija spēs sniegt atbildi uz datu subjekta informācijas pieprasījumu?
6. Vai visi organizācijas apstrādātie personas dati tiek apstrādāti ar atbilstošu tiesisko pamatu?
7. Izvērtējiet vai saņemtās datu subjekta piekrišanas atbilst normatīvo aktu prasībām

Datu valsts inspekcija

12 Soļu plāns (nākamie pieci soļi)

8. Jānodrošina nepilngadīgo bērnu identifikācijas sistēma un to likumīgo aizbildņu piekrišanu identifikācija.
9. Pārliecinieties, ka spēsiet konstatēt datu aizsardzības pārkāpumus un iekšēji ir skaidra pārkāpumu paziņošanas kārtība?
10. Risku novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību.
11. Personas Datu aizsardzības speciālista piesaiste.
12. Ja organizācija ir starptautiska – jāidentificē, kura datu aizsardzības iestāde uzraudzīs.

Datu valsts inspekcija

Noslēgumam

Datu valsts inspekcija

Paldies par uzmanību!

**Datu valsts inspekcija
Blaumaņa iela 11/13-15, Rīga, LV-1011**

**Konsultācijas un informāciju pa tālruni sniedz darba dienās
no plkst. 13.00 līdz 15.00**

Tel.: 67223131

Fakss: 67223556

E-pasts: info@dvi.gov.lv

www.dvi.gov.lv